

**Науковці-філологи, педагоги, письменники, бібліотекарі, діти – разом,
або Час, Місце і Простір змінити можна
(нотатки про IV Міжнародний симпозіум «Література. Діти. Час»
у Рівному)**

// Українська література у загальноосвітній школі. – 2013. - №6. – С.46-48.

Центр дослідження літератури для дітей та юнацтва в Україні започаткував «мандрівний» Міжнародний симпозіум-проект «Література. Діти. Час» у 2009 році. Його мета – фаховий літературознавчий та методичний діалог в галузі літератури для дітей та юнацтва, а також практична робота з проблеми прилучення дітей та молоді до читання, розширення кола читання за рахунок сучасних та незаслужено забутих дитячих авторів, формування читацьких інтересів.

Цьогоріч IV Міжнародний симпозіум «примандрував» до Рівного. У рамках симпозіуму 16-17 травня 2013 року відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Література для дітей та юнацтва в сучасному культурно-освітньому просторі: тенденції, проблеми, перспективи» на базі Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука та літературний фестиваль для дітей «Дивокрай» за сприяння Рівненської облдержадміністрації, Рівненської міської ради.

Відкриття симпозіуму та пленарне засідання науково-практичної конференції, що відбувалися у конференц-залі Федерації профспілок Рівненщини, зібрали дослідників дитячої літератури з різних міст України: Києва, Тернополя, Львова, Івано-Франківська, Миколаєва, Запоріжжя, Луганська, Полтави, Херсона, Рівного, Дрогобича, Кривого Рогу, Переяслав-Хмельницького, Бердянська, Глухова, Бердичева, Білої Церкви, Мелітополя, Горлівки, а також закордонних колег із Польщі та Німеччини. Окрім науковців, були запрошені вчителі української мови та літератури, світової літератури, бібліотекарі, студенти Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, представники органів

влади, обласної та міської освіти й культури. Надзвичайно тепло сприйняли присутні (особливо гості) художнє вітання (вірш Василя Басараби «Пересопницьке Євангеліє») від Рівненської землі, батьківщини першокниги, яке прозвучало з уст заслуженого артиста України Олексія Заворотнього. Зацікавлено слухала зала маститих науковців: Ганну Токмань, професора кафедри української і зарубіжної літератури та методики навчання Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди, доктора педагогічних наук, кандидата філологічних наук; Галину Сабат, доктора філологічних наук, професора кафедри світової літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка; Уляну Баран (Гнідець), президента Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва, кандидата філологічних наук, доцента Інституту гуманітарних та соціальних досліджень Національного університету «Львівська політехніка»; Наталію Марченко, кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. Вернадського, автора-координатора інтернет-ресурсу «Ключ» Національної бібліотеки для дітей, а також провідних експертів з промоції читання Мартіну Дакве (Німеччина), експерта з ранньої читацької освіти, Ірену Кожмінську (Польща) – президента фундації «Вся Польща читає дітям». Доповідачі репрезентували реальний погляд на літературну освіту в Україні та Європі, розглянувши актуальні проблеми, з цим пов'язані: це формування читача української художньої книги як завдання вчителя-філолога, методологічні засади для розвитку читацької компетенції дитини в Україні, обмін досвідом експертів з питань прилучення різновікових категорій дітей до читання через різні засоби і проекти: сімейне, творче, авторські читання, інтернет-ресурс «Ключ» Національної дитячої бібліотеки. Співпраця літературознавців, методистів, педагогів, бібліотекарів, письменників, громадських організацій, навчальних закладів сприятиме спорудженню міцного фундаменту для розгортання потужної національної пропаганди читання в Україні та за її межами,

Продовження Міжнародної науково-практичної конференції відбувалося на секційних засіданнях в аудиторіях Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука за напрямками:

1. Дитина / Книга: соціокультурний контекст.
2. Напівзабуті постаті талановитих дитячих письменників очима дослідників XXI ст.
3. Видатні постаті в галузі літератури, книговидавництва та бібліотечної справи для дітей і юнацтва: «Антарктида» вітчизняної культури чи найперспективніше поле наукового пошуку?
4. Література для дітей та юнацтва у міждисциплінарному дискурсі: новітня реінтерпретація класичних та актуальні проблеми дослідження сучасних текстів.
5. Переклад в галузі дитячої літератури: специфіка, проблеми та перспективи.
6. Література для дітей та юнацтва у закладах різних рівнів акредитації (ВНЗ, коледжі, технікуми, училища): проблеми й напрацювання.
7. Література для дітей та юнацтва в контексті сучасної літературної освіти.
8. Феномен дитячого читання: дискурс, традиція, новітні концепції та форми.

Модератори секцій, вручаючи сертифікати, відзначили різноматичність доповідей, оригінальність репрезентованих досліджень: інтерпретацій класичних та сучасних текстів, нестандартність методичних проектів та знахідок. Жваве обговорення викликали виступи Ольги Куцої, доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка «Авторська інтерпретація дитинства як казки у «Казці мого життя» Богдана Лепкого», Богдани Салюк, кандидата філологічних наук, старшого викладача кафедри філологічних дисциплін Інституту філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету «Типологія традиційних образів бешкетника у септології про Гаррі Поттера

Дж. К. Роулінг», Віталіни Кизилової, кандидата філологічних наук, доцента, докторанта кафедри теорії літератури і компаративістики Луганського національного університету імені Тараса Шевченка «Специфіка хронотопу пригодницько-історичної повісті В. Рутківського «Сторожова застава».

У методичній секції великий інтерес викликали такі доповіді: «Творчість Л. Чижової у контексті літературного краєзнавства» Інни Берези кандидата філологічних наук, доцента кафедри української філології, теорії та історії літератури Чорноморського державного університету імені Петра Могили (м. Миколаїв), «Духовні принципи природовідповідного сприйняття художнього твору як одна із парадигм ноосферної освіти» Світлани Васюти, кандидата педагогічних наук, вчителя-методиста НВК «Школа-ліцей» №19, «Вивчення творів сучасного українського фентезі на факультативних заняттях» Наталії Логвіненко, кандидата педагогічних наук, старшого наукового співробітника лабораторії літературної освіти Інституту педагогіки НАПН України, «Казка Марка Вовчка «Невільничка», оповідання С.Воробкевича «Турецькі бранці»: аналіз на основі паралельного зіставлення» Наталії Романишиної, кандидата філологічних наук, доцента кафедри української літератури Рівненського державного гуманітарного університету, «Створення фанфіків: самореалізація чи літературний плагіат?» Ірини Якобчук, учителя-методиста української мови та літератури Рівненської гімназії «Гармонія», лауреата конкурсу «Учитель року-2012».

Захід, який відбувся 17 травня в обласній бібліотеці для молоді, зібрав публіку різного віку, різного фаху і зацікавлень. Це була презентація книги: Іван Франко Казки. Повне зібрання / упорядник, автор передмови і коментарів Галина Сабат.

Шестикласники ЗОШ №10, студенти та викладачі Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, бібліотекарі, науковці – учасники конференції мали змогу почути з уст Галини Сабат, доктора філологічних наук професора кафедри світової літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені

Івана Франка, дослідника казкової творчості Івана Франка, про роботу над першоджерельними варіантами дивовижних Франкових текстів зі збірки «Коли ще звірі говорили», віршованих казок «Лис Микита», «Абу-Касимові капці» та ін. Апофеозом усієї багаторічної наукової роботи Галини Петрівни стало видання першого в Україні повного зібрання казок без сумніву одного з найяскравіших письменників-класиків, що творили для дітей. Це видання системно, комплексно й у хронологічному порядку репрезентує казкотворчість майстра слова. Усі тексти творів подано за першодруками або за останніми прижиттєвими публікаціями автора. Книга проілюстрована світлинами.

Своїми думками про казки Івана Франка та про цінність дослідження Г. Сабат ділилися науковці: Наталія Марченко, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. Вернадського, Марина Варданян, кандидат філологічних наук, помічник директора Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет», Ольга Будугай кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов, доцент Білоцерківського інституту економіки та управління ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» (м. Біла Церква)», Лілія Овдійчук, заступник декана історико-філологічного факультету Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, Таміла Груба, декан історико-філологічного факультету Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, кандидат педагогічних наук, доцент. Долучились до розмови про популярність і надзвичайну живучість казок І. Франка учні та студенти. Емоційний струмінь внесли актори Рівненського академічного театру ляльок своєю міні-виставою «Про що звірі говорили» та заслужений артист України Олексій Заворотній майстерним прочитанням кількох дитячих віршів Івана Франка (до речі О. Заворотній є режисером монофільму «Лис Микита», що знятий за казкою Франка).

Проте науково-практична частина – це тільки одна зі складових ІV Міжнародного симпозиуму. Протягом чотирьох днів у Рівному та деяких містах області вирував літературний фестиваль «Дивокрай», організаторами якого були Сергій Гридін (директор фестивалю, дитячий письменник) та Євгенія Пірог (креативний директор, координатор проекту «Додай читання»). Перелік заходів, що відбувався, – лише блідий натяк на ті дивовижні за своєю емоційною напругою, цікавим змістовим наповненням, казковим обрамленням, ігровими елементами, дійства. «Смачні читання» у кафе «Мелін» дало змогу першокласникам ЗОШ №1 посмакувати чудовими віршами Оксани Кротюк та гарними прозовими уривками з казки «Діамантова дівчинка» Любові Новікової-Бемм, а також казковими мишами – тістечками від «Меліна». Читацька конференція у глядацькій залі Рівненського академічного театру ляльок зібрала письменників із Києва, Рівного, Тернополя, Здолбунова (О. Дерманський, К. Єгорушкіна, О. Кротюк, І. Мацко, Любов Новікова-Бемм, О. Кротюк, Є. Пірог, С. Гридін), найкращих читачів обласної дитячої бібліотеки, вчителів, видавців, бібліотекарів, – і вийшла цікава змістовна розмова про стан сучасної дитячої літератури, її здобутки і перспективи розвитку в Україні та на Рівненщині зокрема.

Справжній (хоч і не повітряний) десант письменників дозволив провести зустрічі з читачами одночасно у різних бібліотеках міста. Рівненська дітвора щиро раділа спілкуванню з «живими» письменниками, адже у багатьох юних читачів склався стереотип, що читають твори тільки тих, кого вже немає в живих.

Любителі екстремальних видовищ мали змогу відчувати гаму різноманітних емоцій під час презентації «Щоденника Славка Хоробрика», книги О. Радущинської разом з з ростовою лялькою Славко Хоробрик, виставкою зброї за участі співробітників УМВС України (РДОБ) та спецназівців, які показали справжній вишкіл, демонструючи майстерність виконання різних бойових прийомів.

Зацікавили рівнян та гостей міста і квести: «Діти підземелля: сторінки сьогодення». Ігровий вест за мотивами книги В.Короленка та «Книжкове Рівне»: Літературний квест з дитячими письменниками.

Наймасовішими були такі заходи: «Казковий гопак з літературними героями світу»: Всеукраїнський танцювальний флеш-моб, який відбувався не тільки в Рівному, а й у Києві, Львові, Тернополі, Здолбуніві; костюмоване свято «Жива казка» за участю Рівненського академічного театру ляльок, ростових ляльок, казкових героїв, Парад казкових героїв та розмальовування книжкових шпаківень.

Отож, Рівне гідно прийняло естафету симпозіуму і може передавати її наступникам.

На думку президента Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва Уляни Баран (Гнідець), оскільки м. Рівне розташоване рівно на половині автошляху між Львовом, столицею Західної України, та Києвом – столицею усієї України, то цей факт дає підстави для висновку: траєкторія руху симпозіуму, який активно залучає експертів до фахового дослідження літератури для дітей та юнацтва, а громадян України – до відчуття необхідності читання, виважено та продумано рухається з Заходу на Схід України, сподіваючись полонити своїм просвітницьким духом всю українськість. Наступного року V Міжнародний симпозіум «Література. Діти.Час»буде проходити у м. Миколаїв. На черзі – кілька міст України, які терпляче очікують проведення такого серйозного, важливого і, безперечно, знакового, заходу в Україні

Лілія Овдійчук– заступник декана історико-філологічного факультету Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, заступник президента Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва з науково-дослідної роботи, кандидат педагогічних наук, доцент, голова оргкомітету IV Міжнародного симпозіуму